Ամանոր
Новый год

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

1

Հինգշաբթի
Четверг

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	ՈՒ/П	Շ/С	Կ/В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Գյումրու մասին մեր պատմությունը կսկսենք ավանդական խաշով. չէ՞ որ այսօր հունվարի 1-ն է: Ամանորի առատ սեղաններից հետո գյումրեցիները և բոլոր հայաստանցիները տարվա առաջին օրը հաճույքով սկսում են խաշով: Այն ուտում են առավոտյան, առաջին կենացն էլ անփոփոխ է՝ բարլուս:

Наш рассказ о Гюмри начнём … с традиционного хаша. Ведь сегодня 1-е января. И после обильных новогодних столов гюмрийцы, да и все армяне, с удовольствием встречают первый день года хашем. Едят его по утрам, и первый тост всегда один и тот же: «Барлус» («Доброго вам света»).

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

2

Ուրբաթ
Пятница

Ե П	Ե В	Չ С	Հ Ч	ՈՒ П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Գյումրին Շիրակի մարզի վարչական կենտրոնն է:
Երկար դարեր քաղաքը բազմաթիվ անուններ է ունեցել:
Մինչև 1605-ը՝ Կումայրի
Մինչև 1837-ը՝ Գյումրի
Մինչև 1924-ը՝ Ալեքսանդրապոլ (Ալեքպոլ)
Մինչև 1990-ը՝ Լենինական
Մինչև 1992-ը՝ Կումայրի
1992-ից՝ Գյումրի

Гюмри - административный центр
Ширакской области.
За долгие века город сменил много названий:
до 1605г. — Кумайри
до 1837г. — Гюмри
до 1924 г. — Александрополь (Алекпол)
до 1990 г. — Ленинакан
до 1992 г. — Кумайри
с 1992 г. — Гюмри

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

3

Շաբաթ
Суббота

Ե / П	Ե / В	Չ / С	Հ / Ч	ՈՒ / П	Շ / С	Կ / В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Հնագետների կարծիքով՝ ժամանակակից Գյումրու տարածքում առաջին բնակատեղիներն ի հայտ են եկել բրոնզի դարում: Այստեղ հայտնաբերվել են ժայռապատկերներ՝ հնագույն մարդու բնակության հետքերով:

По мнению археологов, первые поселения на территории современного Гюмри появились ещё в бронзовом веке. Здесь обнаружены наскальные рисунки, свидетельствующие о древнем поселении человека.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

4

Կիրակի
Воскресенье

Ե П	Ե В	Չ С	Հ Ч	ՈՒ П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Կառլեն Նուրիջանյան, «Տորք Անգեղ»

Карлен Нуриджанян «Торк Ангех»
1982

Մովսես Խորենացին գրել է հայերի նախահայր Հայկի ծոռ Շարայի մասին: Նրա հայրը՝ Արամայիսը, շատակեր Շարային տվել է Արագած լեռան հյուսիսում գտնվող արգավանդ դաշտավայրը, և նա իր ամբողջ ընտանիքով բնակվել է այնտեղ: Գավառը հետագայում կոչվել է Շիրակ: Հնուց ի վեր հայ բանահյուսության մեջ Շարայի շատակերության մասին պահպանվել է հետևյալ ասացվածքը. «Գուցե դու Շարայի որկորն ունես, բայց մենք Շիրակի ամբարները չունենք»:

Мовсес Хоренаци писал о Шаре, правнуке Айка, прародителя армян. Его отец, Арамаис, отдал прожорливому Шаре плодородную долину к северу от горы Арагац, и тот поселился там со всей своей семьей. Впоследствии эта область была названа Ширак. С древних времён в армянском фольклоре сохранилась поговорка о прожорливости Шары: «Может у тебя желудок Шары, но у нас нет житниц Ширака».

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

5

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե П	Ե В	Չ С	Հ Ч	Ու П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

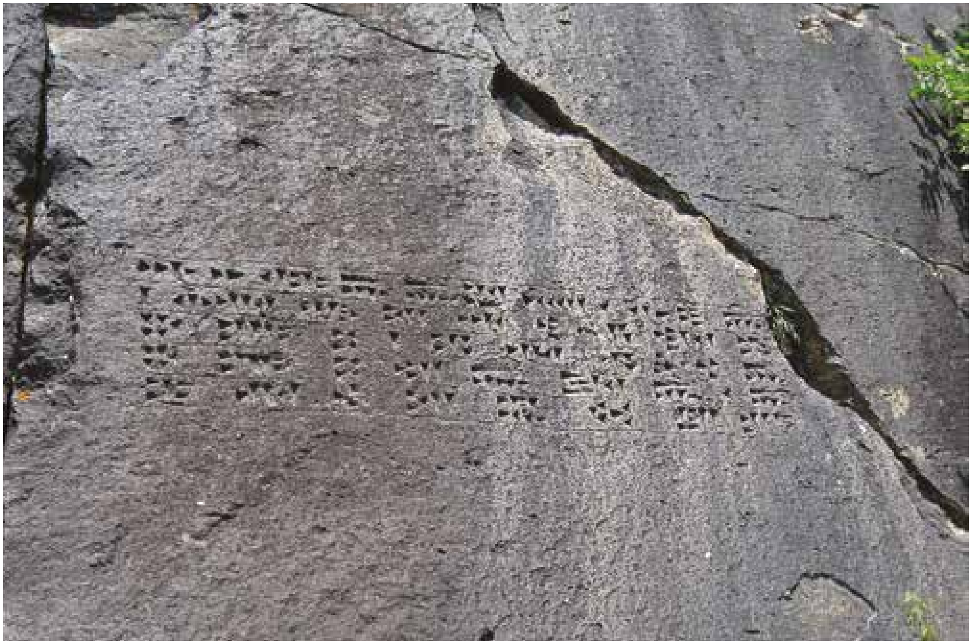

Արգիշտի արքայի (մ. թ. ա. 786-764) թողած սեպագրերը պատմում են Էրիախի երկիր ներխուժելու մասին (ուսումնասիրողների կարծիքով՝ Շիրակը համապատասխանում է Հայկական լեռնաշխարհի 1-ին միասնական պետության՝ Արարատյան (Ուրարտու) թագավորության Էրիախի կոչվող ազգագավառին): Այդ տարածաշրջանում եղել է հողագործության և անասնապահության վրա հիմնված և զարգացած քաղաքակրթություն:

В клинописисях, оставленных царем Аргишти I (786-764 гг. до н.э.), сообщается о вторжении на землю Эриах (территория проживания протоармянского племени эри (ари), где, по мнению исследователей, Ширак соответствует этнической области Эриах Араратского (Урартского) царства — первого единого государства Армянского нагорья.). В этом регионе существовала хорошо развитая цивилизация, основанная на земледелии и скотоводстве.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

6

Երեքշաբթի
Вторник

Ե / П	Ե / В	Չ / С	Հ / Ч	ՈՒ / П	Ճ / С	Կ / В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Գյումրիում հայտնաբերվել է ուրարտական արձանագրություն, որը տեղեկություններ է պարունակում Էրիախի երկրի և նրա բնակավայրերի մասին: 1970-ին Կումայրի-ամրոց բնակատեղիում գտնված նյութերը վերաբերում են մ. թ. ա. 3-րդ հազարամյակից մինչև միջնադար ընկած ժամանակաշրջանին:

В Гюрми найдена урартская надпись, содержащая сведения о стране Эриах и её поселениях. Материалы, найденные в 1970 году в Кумайри-Армоц, датируются периодом от III тысячелетия до н.э. до средневековья.

Ասորեստանի արքա Սարգոն 2-րդ
Ուրարտուի արքա Ռուսա 1-ին

Царь Ассирии Саргон II
Царь Руса I, царь Урарту

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

7

Չորեքշաբթի
Среда

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	ՈՒ/П	Շ/С	Կ/В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Գյումրին նաև հումորի մայրաքաղաքն է: Ամենահայտնի «կատակասերը» մինչև օրս համարվում է Պոլոզ (բոյով) Մուկուչը: Նա ծնվել է 1881 թվականի հունվարի 7-ին, Ալեքսանդրապոլում՝ ոսկերիչ Ղազար Մելքոնյանի ընտանիքում: Տղային անվանել են Մկրտիչ: Հենց նրան էր վիճակված հայրենի քաղաքում և նրա սահմաններից դուրս պատմության մեջ մտնել որպես «ամենաուրախ և հնարամիտ» կերպար:

Гюмри — это ещё и столица юмора. Самым известным «шутником» до сих пор считается Полоз Мукуч. Он родился 7 января 1881 года в Александрополе в семье ювелира Казара Мелконяна. Мальчика назвали Мкртичем. Именно ему суждено было войти в историю родного города и за его пределами как «самый весёлый и находчивый».

Պոլոզ Մուկուչը՝ խմիչքի, ուտելիքի և կատակների սիրահարը

Полоз Мукуч, любитель выпить, закусить и пошутить

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

8

Հինգշաբթի
Четверг

Ե / П	Ե / В	Չ / С	Հ / Ч	ՈՒ / П	Շ / С	Կ / В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

virtualani.org

Չարլզ Տեյեի փորագրանկարում պատկերված են Անիի պարիսպները (1842)։ Անիի առաջին ուրվանկարներից է

Гравюра Чарльза Тесье, изображающая стены Ани. 1842 год. Это одна из первых зарисовок Ани.

Հնագույն ժամանակներում Շիրակը համարվում էր Հայաստանի սիրտը։ Հենց այստեղ էր գտնվում նրա մայրաքաղաքներից մեկը՝ Անին, որը Կոստանդնուպոլսի պատմական մրցակիցն էր։ 10-14-րդ դարերում այն Մետաքսի մեծ ճանապարհի կարևոր առևտրային քաղաք էր։ Այսօր Թուրքիայի հետ սահմանից այն կողմ Անիի ավերակներն են։ Գյումրին Անիի ժառանգակիրն է։

В древние времена Ширак считался сердцем Армении. Именно здесь находилась одна из ее столиц - Ани, исторический соперник Константинополя. В X–XIV веках это был важный торговый город Великого шёлкового пути. Сегодня по ту сторону границы с Турцией лежат руины Ани. Гюмри – преемник Ани.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

9

Ուրբաթ
Пятница

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	ՈՒ/П	Շ/С	Կ/В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

«Մենք մոտեցանք Անիի փառահեղ պարիսպներին և աշտարակներին: Հովհաննեսը հուզված էր: Նա չէր խոսում: Հայացքը չկտրելով բերդապարիսպներից՝ միայն ավելի ու ավելի էր արագացնում քայլերը… Նա մտածում էր Անիի պատմության հիման վրա մի դրամա գրել, որի հերոսը պիտի Սմբատ Բագրատունի արքան լիներ»: Ավ. Իսահակյան, Հուշեր Հովh. Թումանյանի մասին

«Мы приближались к величавым стенам и башням Ани. Ованес был взволнован. Он ничего не говорил, только все ускорял и ускорял шаги, не отрывая взгляда от крепостных стен... Он думал написать драму из истории Ани, героем которой должен был стать царь Смбат Багратуни». А. Исаакян, мемуары об О. Туманяне.

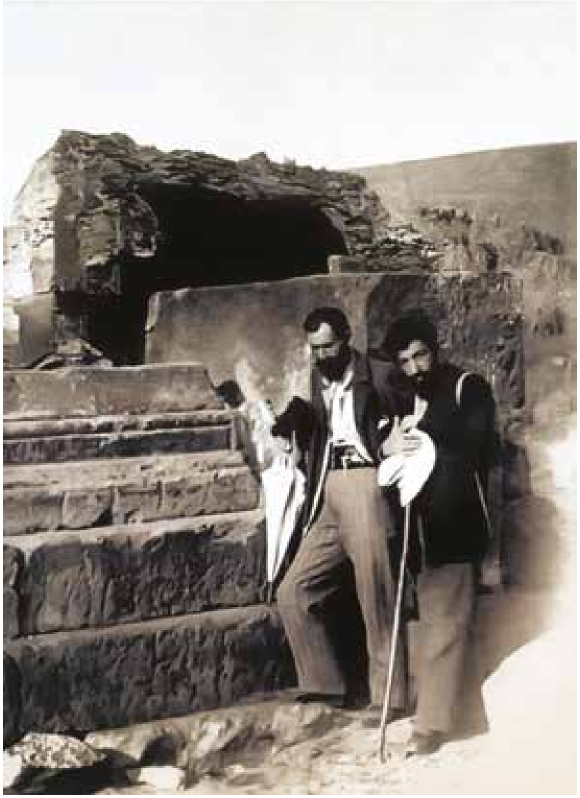

Ավետիք Իսահակյանը և Հովհաննես Թումանյանը՝ Անիի պեղումների ժամանակ

Молодые Аветик Исаакян и Ованес Туманян на раскопках древней столицы Армении Ани.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՅՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

10

Շաբաթ
Суббота

Ե П	Ե В	Չ С	Հ Ч	ՈՒ П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Գյումրու հնագույն անվանումը Կումայրի է: Հայկական աղբյուրներում Կումայրին առաջին անգամ հիշատակում է 8-րդ դարի հեղինակ Ղևոնդը՝ 8-րդ դարում արաբական տիրապետության դեմ ապստամբության առնչությամբ:

Древнее название Гюмри – Кумайри. В армянских источниках Кумайри впервые упоминается у автора VIII века Гевонда, в связи с восстанием 8-ого века против арабского господства.

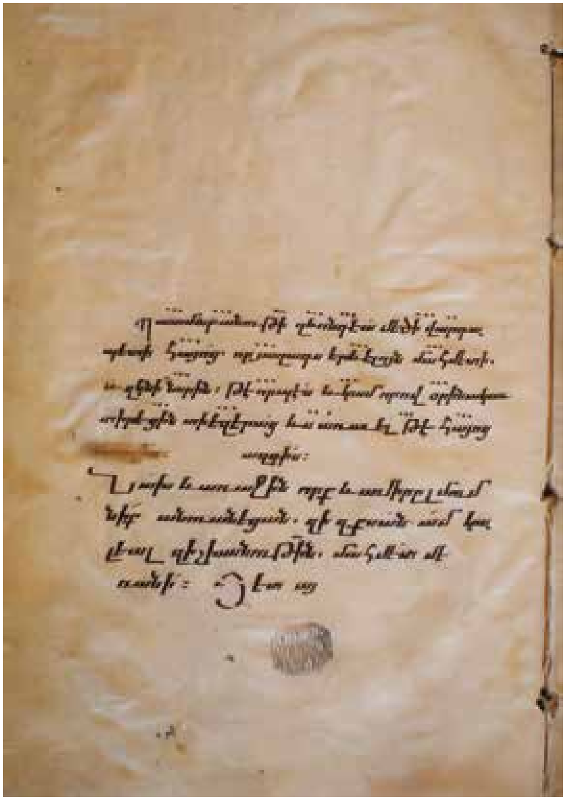

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

11

Կիրակի
Воскресенье

Ե П	Ե В	Չ С	Հ Ч	ՈՒ П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Բագրատիդները կամ Բագրատունիները հայ իշխանական տոհմ են՝ Հարավային Կովկասի ամենանշանակալի իշխանական ընտանիքներից մեկը, 885-1045 թթ. նրանք էին ներկայացնում Հայաստանի արքայական դինաստիան: Բագրատունիների տիրույթների կենտրոնը Շիրակն էր:

Багратиды или Багратуни — армянский княжеский род, одна из самых значимых княжеских династий Закавказья, с 885 по 1045 годы царская династия Армении. Центром владений Багратидов был Ширак.

Բագրատունիների արքայատոհմին նվիրված հուշակոթող

Монумент роду Багратидов, Гюмри

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

12

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	ՈՒ/П	Շ/С	Կ/В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Եկեղեցու պեղումներ Կումայրիում, Դպրեվանք

Раскопки церкви в Кумайри, Дпреванк

Դպրեվանք եկեղեցին կառուցվել է 7-րդ դարում: Ենթադրվում է, որ եղել է կրթական կենտրոն, որտեղ ուսում է ստացել Անանիա Շիրակացին: Եկեղեցու կառուցումն ամբողջությամբ ավարտվել է 935 թվականին՝ Բագրատունի արքայի ջանքերով և Բյուզանդիայից աքսորված հայ հոգևորականների մասնակցությամբ: Եկեղեցին կանգուն է եղել մինչև 1837 թվականը, երբ սկսվել է Ալեքսանդրապոլի ամրոցի շինարարությունը:

Церковь Дпреванк построена в 7-ом веке. Предполагается, что она была образовательным центром, где учился Анания из Ширака (Ширакаци). Церковь была полностью достроена в 935 году усилиями царя Багратуни при участии армянских священнослужителей, изгнанных из Византии. Церковь простояла до 1837 года, когда началось строительство Александропольской крепости.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

13

Երեքշաբթի
Вторник

Ե / П	Ե / В	Չ / С	Հ / Ч	ՈՒ / П	Շ / С	Կ / В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

«Տասը հազարի նահանջը», Ժան-Ադրիան Գինյե, 19-րդ դար, Արտաքսերքսես 2-րդը՝ Կյուրոսի զորքի դեմ

«Отступление десяти тысяч», Жан-Адриан Гинье, XIX век. Войско Артаксеркса II против войск Кира Младшего

Մ. թ. ա. 5-րդ դարի հույն պատմիչ և զորավար Քսենոֆոնն իր «Տասը հազարի նահանջը» աշխատության մեջ պատմում է Շիրակ տեղանքի և Գյումնիաս (կամ Գյումրիաս) քաղաքի միջով հույների նահանջի մասին:

В 5 веке до н.э. древнегреческий историк и полководец Ксенофонт в своем произведении «Отступление десяти тысяч» рассказывал об отступлении греков через область Ширак и город Гюмниас (или Гюмриас).

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

14

Չորեքշաբթի
Среда

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	ՈՒ/П	Շ/С	Կ/В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Դարեր շարունակ Կումայրի-Գյումրին նշանակալի առաջադիմություն չի ունեցել: Մինչև 19-րդ դարի սկիզբը Գյումրին եղել է մերթ Պարսկաստանի, մերթ Թուրքիայի տիրապետության տակ, ինչի պատճառով բազմիցս թալանվել ու ավերվել է: Գյումրու զարգացման ամենանշանակալի շրջանը դարձել է 19-րդ դարը, երբ 1804-ին, ռուս-պարսկական առաջին պատերազմի ժամանակ, այն հարակից տարածքներով հանդերձ մտել է Ռուսաստանի կազմի մեջ, այսինքն՝ շատ ավելի վաղ, քան ամբողջ Արևելյան Հայաստանը:

На протяжении столетий Кумайри-Гюмри почти не развивался. До начала XIX века Гюмри попеременно находился под властью Персии, затем Турции, из-за чего неоднократно подвергался разграблениям и разрушениям. Наиболее значимым периодом развития Гюмри стал XIX век, когда в 1804 году, в ходе первой русско-персидской войны, он вместе с прилегающими территориями вошёл в состав России, то есть на много раньше, чем вся Восточная Армения.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

15

Հինգշաբթի
Четверг

Ե П	Ե В	Չ С	Հ Ч	ՈՒ П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

aravot.am

Ռուս-պարսկական պատերազմի ավարտից հետո (1813) Թուրքիայի դեմ պատերազմի վտանգի պայմաններում և սահմանների անառիկությունն ապահովելու նպատակով ռուսական իշխանություններն իրականացրին առաջին ամրաշինական աշխատանքները: Դրանցից մեկը Կարմիր ամրոցն էր, որ կլոր աշտարակ է՝ հզոր պարիսպներով շրջապատված: Շինարարությունն ավարտվեց 1864-ին: Շինությունը կառուցված է կարմիր տուֆից: Ստորգետնյա անցուղիները Կարմիր բերդը կապում են Սև բերդի հետ:

После завершения Русско-Персидской войны (1813) в условиях угрозы войны с Турцией, для укрепления границ российские власти начали строить первые фортификационные сооружения. Одним из них стал Красный форт - круглая башня, окруженная мощными стенами. Строительство было завершено в 1864 году. Форт построен из красного туфа. Подземные пути соединяют Красный форт с Чёрной крепостью.

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

16

Ուրբաթ
Пятница

Ե П	Ե В	Չ С	Հ Ч	Ու П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Թուրքիայի հարձակման մշտական սպառնալիքի պայմաններում ռուսական իշխանություններն առանձնահատուկ ուշադրություն էին դարձնում Ալեքսանդրապոլի ամրացմանը: Սև բերդը կառուցվել է Ղրիմի պատերազմի տարիներին: Այն Հայաստանի ազգային-մշակութային ժառանգության հուշարձանների ցանկում է:

Из-за постоянной военной угрозы со стороны Турции российские власти уделяли особое внимание укреплению Александрополя. «Черная крепость» строилась после окончания русско-турецкой (кримской) войны.Она внесена в список памятников национального- культурного наследия Армении.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

17

Շաբաթ
Суббота

Ե П	Ե В	Չ С	Հ Ч	ՈՒ П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

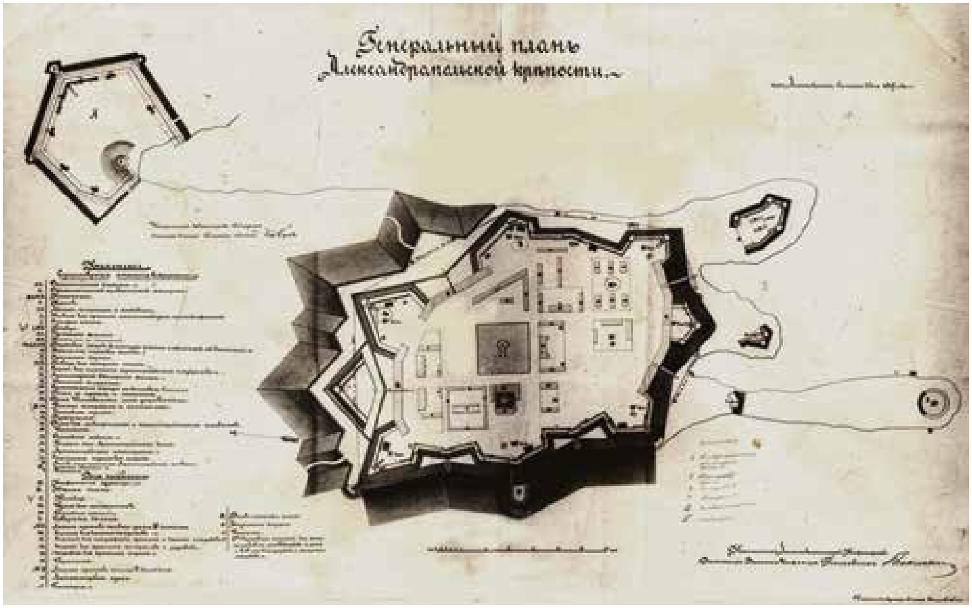

Ալեքսանդրապոլյան բերդի գլխավոր հատակագիծը

Генеральный план Александропольской крепости

Ալեքսանդրապոլի բերդը ներառում էր 10,000 զինծառայողի համար նախատեսված զորանոցներ, զինամթերքի և սննդամթերքի պահեստներ, եռահարկ հոսպիտալ և տնտեսական նշանակության կառույցներ: Ամրոցում կային վառոդի համար նախատեսված 36 սենյակ, 200 թնդանոթ: Ցորենի և գարու համար առանձնացված էին ամբարներ, փորված էր ստորգետնյա անցուղի:

Александропольская крепость включала в себя казармы для 10 000 военнослужащих, склады боеприпасов и продовольствия, трехэтажный госпиталь, постройки хозяйственного назначения. В крепости было 36 пороховых комнат, 200 пушек, амбары для пшеницы и ячменя, а также был вырыт подземный ход.

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

18

Կիրակի
Воскресенье

Ե П	Ե В	Չ С	Հ Ч	ՈՒ П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Այսօր Սև բերդից կարելի է հիանալ Գյումրու համայնապատկերով և լեռնային բնապատկերներով: Այստեղ ժամանում են զբոսաշրջիկներ, իրականացվում են միջազգային հանդիպումներ և համերգներ:

Сегодня из Черной крепости можно насладиться панорамным видом на Гюмри и горными пейзажами. Сюда приезжают туристы, проводятся международные мероприятия и концерты.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

19

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե П	Ե В	Չ С	Հ Ч	ՈՒ П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

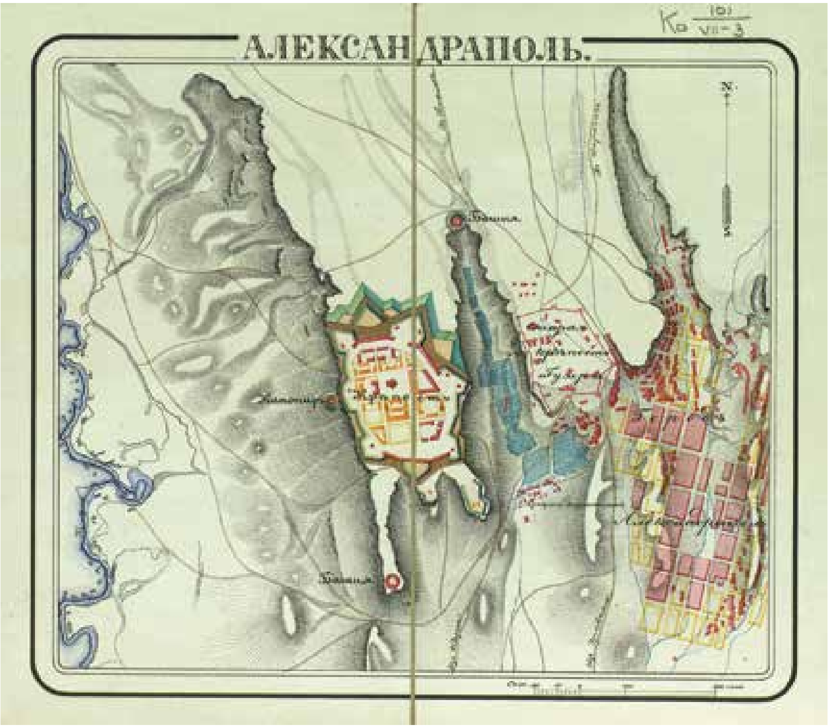

1837-ին, ամրոցի կառուցմանը զուգահեռ, իշխանությունները որոշում են Գյումրին բերդաքաղաք դարձնել: Ըստ այդ նախագծի՝ քաղաքը պետք է ունենար քառանկյան տեսք՝ երկարությամբ և լայնությամբ հատվող փողոցներով: Նույն թվականին քաղաք է այցելում Նիկոլայ 1-ինը: Նա կատարում է ուղղափառ եկեղեցու հիմնարկեքը. Գյումրին անվանակոչվում է Ալեքսանդրապոլ:

В 1837 году, параллельно со строительством крепости, власти решают превратить Гюмри его в город-крепость. Согласно плану, город должен был иметь форму четырехугольника с улицами, пересекающими друг друга вдоль и поперек. В этом же году город посещает Николай I и закладывает православный храм. Гюмри переименовывают в Александрополь.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

20

Երեքշաբթի
Вторник

Ե П	Ե В	Չ С	Հ Ч	ՈՒ П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Կայսր Նիկոլայ 1-ը Շիրակը վերանվանեց Ալեքսանդրապոլ՝ ի պատիվ իր կնոջ՝ Ալեքսանդրա Ֆեոդորովնայի:

Император Николай I переименовал Ширак в Александрополь в честь своей жены Александры Федоровны.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

21

Չորեքշաբթի
Среда

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	ՈՒ/П	Շ/С	Կ/В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Շիրակի մարզում, ուրարտական ժամանակաշրջանից սկսած, հնագույն պատմական հետքեր կան՝ սեպագիր հիշատակություններ, ամրոցներ, դամբարաններ, ժայռափոր բնակատեղիներ և եկեղեցիներ:

В Ширакской области, начиная с урартского периода, сохранились древние исторические следы: клинописные надписи, крепости, гробницы, высеченные в скале жилища и церкви.

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

22

Հինգշաբթի
Четверг

Ե П	Ե В	Չ С	Հ Ч	ՈՒ П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Գյումրեցիները քաղաքի նախկին անունն արտասանում են որպես Ալեքսանդրապոլ, մինչդեռ քաղաքի անունը ռուսերեն հնչում էր Ալեքսանդրոպոլ: Ո՞վ է ճիշտ: Ըստ Կոմս Բենկենդորֆի, տեսնելով անվանման ռուսերեն տարբերակը՝ Նիկոլայ 1-ինը o-ն մատիտով դարձրել է a, որովհետև քաղաքը կոչվել էր Ալեքսանդրայի պատվին:

Гюмрийцы бывшее название города произносят, как АлександрАполь, тогда как на русском город носил название АлександрОполь. Кто же прав? По воспоминаниям графа Бенкендорфа, Николай 1, увидев название в русском варианте, взял карандаш и исправил О на А. Потому что город был назван в честь Александры.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

23

Ուրբաթ
Пятница

Ե Պ	Ե В	Չ С	Հ Ч	ՈՒ П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Ալեքսանդրապոլը 1840-ին պաշտոնապես ճանաչվեց Ռուսական կայսրության Վրաց-Իմերեթական նահանգի քաղաք: 1843-ի մայիսի 21-ին հաստատվեց Ալեքսանդրապոլի գավառի զինանշանը: «Վահանը բաժանված է երկու մասի: Ոսկեգույն մասը վրաց-իմերեթական զինանշանի մի մասն է, կանաչ մասում պատկերված սանդուղքը հուշում է, որ քաղաքի հիմնադրմամբ տեղացիներին հնարավորություն է տրվել բարելավել իրենց կյանքը: Սանդուղքի ձախ կողմում խաչ է, աջ կողմում՝ կիսալուսին, որի եղջյուրները ներքև են նայում, քանի որ քաղաքը բնակեցվել էր Թուրքիայից եկած քրիստոնյա փախստականներով»:

В 1840 году Александрополь официально провозглашен городом Грузино-Имеретинской губернии Российской Империи. 21 мая 1843 года утвержден герб Александропольского уезда. «Щит разделен на два поля: в золотом поле - часть Грузино-Имеретинского герба, в зеленом поле - лестница, в знак того, что с учреждением города жителям дана возможность повысить свое благосостояние; слева от лестницы - крест, справа - полумесяц, обращенный рогами вниз, в знак того, что в городе проживают христиане - беженцы из Турции».

Զինանշանի հեղինակ՝ Պ. Պ. Վինկլեր

Автор герба П. П. фон Винклер

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

24

Շաբաթ
Суббота

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	ՈՒ/П	Շ/С	Կ/В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Վահան Չերազը հայկական սպորտի և սկաուտական շարժման հիմնադիրներից է: Նա 1920-ին Կոստանդնուպոլսից տեղափոխվում է Հայաստան՝ Ալեքսանդրապոլի որբերի շրջանում սպորտային կյանքը զարգացնելու համար: Վահան Չերազի հուշարձանը կանգնեցվել է Գյումրու կենտրոնում՝ Վարդանանց հրապարակում:

Ваан Череаз - один из основопвложников армянского спорта и скаутского движения. В 1920 году Чираз переезжает из Константинополя в Армению, чтобы среди сирот Александрополя развивать спортивную жизнь. Памятник Ваану Черазу стоит в центре Гюмри на площади Вардананц.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՅՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

25

Կիրակի
Воскресенье

Ե П	Ե В	Չ С	Հ Ч	ՈՒ П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Գյումրու նոր զինանշանի ընձառյուծը վերցված է Բագրատունիների տոհմի զինանշանից: Այս տոհմի նստավայրը Գյումրին էր: Կամարը Հայաստանին բնորոշ ճարտարապետական տարր է: Զինանշանին պատկերված են Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի կանթեղը և մի ուղղալար, որը արհեստների խորհրդանիշ է: Կամարի երկու կողմերում կրթության և արվեստի խորհրդանշաններն են:

Новый герб Гюмри- Леопард, взят из герба Багратидов, чьей резиденцией был Гюмри. Арка - характерный для Армении архитектурный элемент. На гербе изображен фонарь Святого Григория Просветителя, отвес - символ ремесел. По сторонам арки находятся символы образования и искусства.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՅՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

26

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	ՈՒ/П	Շ/С	Կ/В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Գյումրին Սև քաղաք է: Ահա ինչու. շենքերն այստեղ կառուցված են սև տուֆից, որն առատորեն արդյունահանվում է այս տարածքում: Վարդագույն տուֆից առաջին շենքը Լենինականում կառուցել է ճարտարապետ Դավիթ Չիսլիևը:

Гюмри Черный город. А все потому, что дома здесь построены из черного туфа, который в большом количестве добывается в этом регионе. Первое здание из розового туфа в Ленинакане построил архитектор Давид Числиев.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

27

Երեքշաբթի
Вторник

Ե П	Ե В	Չ С	Հ Ч	ՈՒ П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

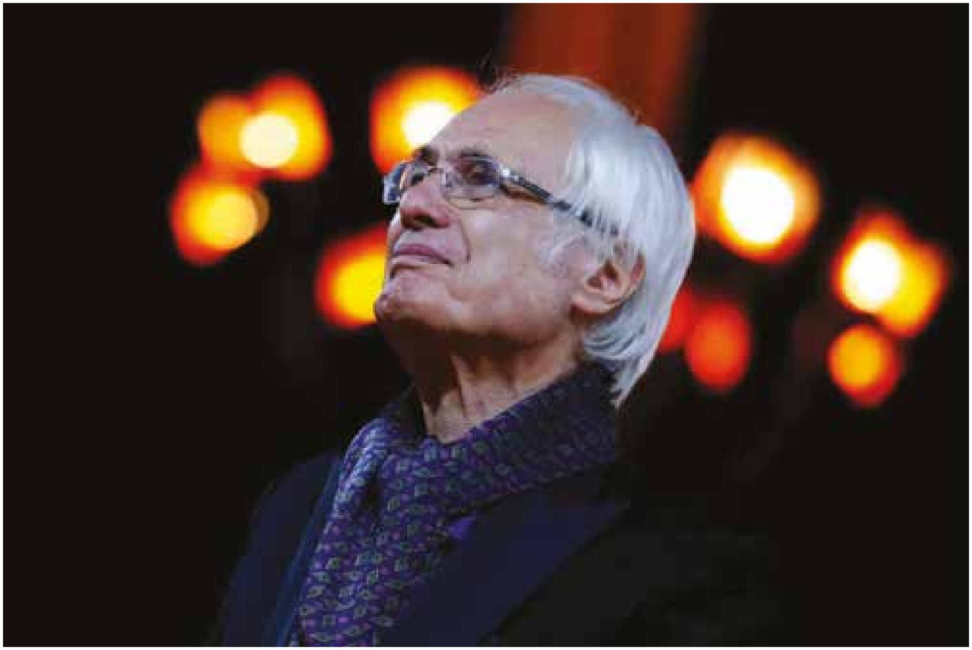

Տիգրան Մանսուրյան

Тигран Мансурян

Տիգրան Մանսուրյանի ստեղծագործությունները Հայաստանում հնչում են ամենուր: 1947 թվականին Մանսուրյանների ընտանիքը Բեյրութից տեղափոխվեց, հաստատվեց Շիրակում և այնտեղ անցկացրեց 10 տարի: Մանսուրյանը գրել է «Մեր մանկության տանգոն», «Կտոր մը երկինք», «Հին օրերի երգը» ֆիլմերի երաժշտությունը, որն անհավանական գեղեցկությամբ կատարեց Գյումրու պետական ժողովրդական գործիքների նվագախումբը:

Произведения Тиграна Мансуряна в Армении звучат везде. В 1947 году семья Мансурян переехала из Бейрута и поселившись в Ширакской области, провела там 10 лет. Мансурян написал музыку к фильмам «Танго нашего детства», «Кусочек неба» и «Песнь прошедших дней», которую необыкновенно красиво исполнил Государственный оркестр народных инструментов Гюмри.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

Բանակի օր
День армии

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

28

Չորեքշաբթի
Среда

Ե П	Ե В	Չ С	Հ Ч	ՈՒ П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

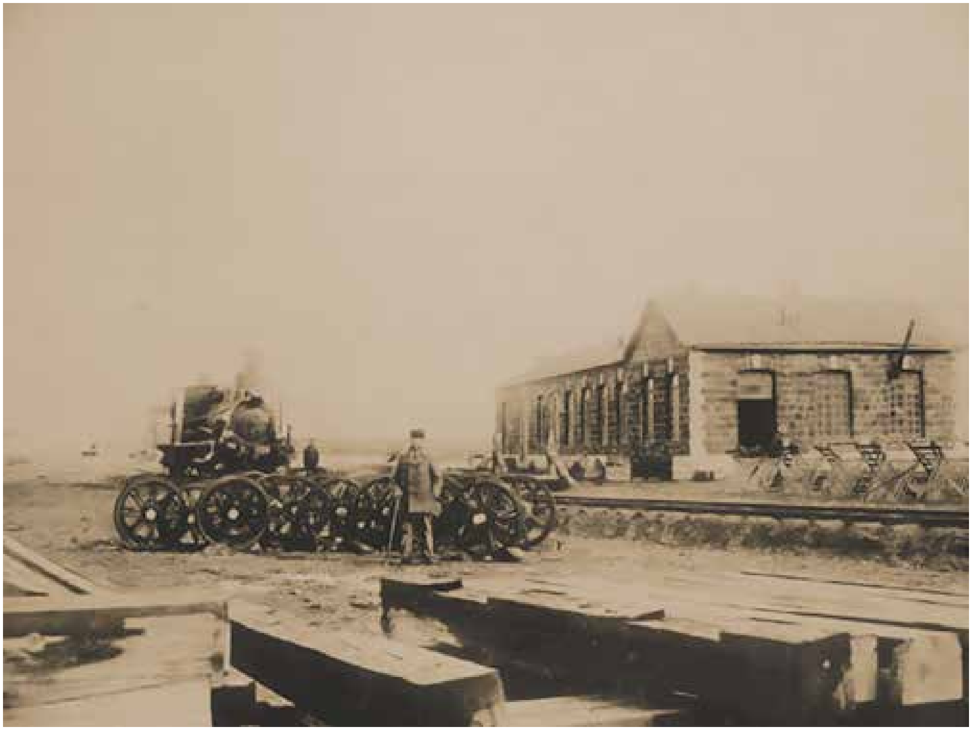

Ալեքսանդրապոլի կայարանը,
20-րդ դարի սկիզբ

Станция Александрополь,
начало 20 века

19-րդ դարի վերջին Անդրկովկասում ակտիվորեն ընթանում էր երկաթուղու շինարարությունը: Ալեքսանդրապոլի կայարանը դարձավ տրանսպորտային ցանցի հիմնական հանգույցը: Շինարարությունը սկսվեց 1896-ին, առաջին գնացքն Ալեքսանդրապոլ ժամանեց 1899-ի ձմռանը:

В конце 19 века в Закавказье шло активное строительство железных дорог. Станция Александрополь стала важным узлом транспортной сети. Строительство началось в 1896 году, а первый поезд прибыл в Александрополь зимой 1899 года.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

29

Հինգշաբթի
Четверг

Ե П	Ե В	Չ С	Հ Ч	ՈՒ П	Շ С	Կ В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Գյումրու երկաթուղային կայարանի շենքն ամենահինն է Հայաստանում: Կառուցվել է ընդամենը երեք տարում: 1899-ին Ալեքսանդրապոլի կայարանի շուրջը գտնվող հրապարակը բարեկարգվեց, տնկվեցին բազմաթիվ ծառեր, որոնցից մեկը մինչև օրս կանգուն է:

Железнодорожный вокзал Гюмри является старейшим в Армении. Был построен всего за три года. В 1899 году площадь вокруг станции Александрополь была благоустроена, посажено множество деревьев, одно из которых растет до сих пор.

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

30

Ուրբաթ
Пятница

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	ՈՒ/П	Շ/С	Կ/В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

nikantravel.ru

Լեգենդար շոգեքարշը Գյումրու այցեքարտերից է: Այն լույս աշխարհ է եկել 1899-ին և դարձել է երկաթուղու շինարարության, 1-ին համաշխարհային պատերազմի, Հայաստանի 1-ին հանրապետության ստեղծման վկան: 2-րդ համաշխարհայինի տարիներին կարևոր դեր է ունեցել բեռները ռազմաճակատ հասցնելու գործում:

Легендарный паровоз - одна из визитных карточек Гюмри. Он появился на свет в 1899 году и стал свидетелем строительства железной дороги, Первой мировой войны и Первой Армянской республики. Сыграл важную роль в доставке грузов на фронт в годы Второй мировой.

2026

ՅՈՒՆՎԱՐ
ЯНВАРЬ

31

Շաբաթ
Суббота

Ե / П	Ե / В	Չ / С	Հ / Ч	ՈՒ / П	Շ / С	Կ / В
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

20-րդ դարի սկզբի հայ ջուլհակներ

Армянские ткачихи начала 20 века

19-րդ դարի վերջին Ալեքսանդրապոլն իր մեծությամբ և կարևորությամբ Անդրկովկասի երրորդ քաղաքն էր, ինչին նպաստում էր սահմանին գտնվելու հանգամանքը: Քաղաքը 30,000-ից ավելի բնակիչ ուներ, 430 խանութ ու կրպակ, բազմաթիվ ուսումնական հաստատություններ, աղջիկների գիմնազիա, գրադարան, թատրոն, կար մի քանի հազար արհեստավոր, որոնք միավորված էին տարբեր համքարություններում:

К концу XIX века Александрополь был третьим по величине и важности городом Закавказья. Этому способствовало его приграничное положение. В городе проживало более 30 тысяч человек, работало 430 магазинов и лавок, много учебных заведений, женская гимназия, библиотека, театр, а также несколько тысяч ремесленников, объединенных в различные ремеселенные цеха.

Ardshinbank

ԳՅՈՒՄՐԻ